

เรื่อง : โครงการวิจัย “ฟื้นฟูภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนเพื่อเด็กและเยาวชน” บ้านห้วยเอียน ต.หล่ายจาว อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย

ผู้วิจัย : นายคณานต์ เรือนทอมและคณะ

บทคัดย่อ

โครงการ “ฟื้นฟูภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนเพื่อเด็กและเยาวชน” บ้านห้วยเอียน ต.หล่ายจาว อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวชุมชน เพื่อค้นหาแนวทางการถ่ายทอดภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในชุมชน และเพื่อให้ชุมชนชาวชุมชน รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนได้เกิดความตระหนัก เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

วิธีการดำเนินงานวิจัย เป็นไปตามลักษณะกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น กล่าวคือ มุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเปิดเวทีชี้แจงโครงการ, กิจกรรมการพัฒนา ปรับปรุงระบบเขียนภาษาชุมชน ด้วยตัวอักษรไทย, กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น, การจัดทำแผนการเรียนการสอน, การจัดทำสื่อการเรียนการสอน, การฝึกกลวิธีในการสอน, การทดลองจัดการเรียนการสอนภาษาชุมชนในชุมชน, การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กในชุมชน, กิจกรรมจัดเวทีปิดโครงการ และการถอดบทเรียนโครงการ

ผลจากการดำเนินงานวิจัยทำให้เกิดผลลัพธ์ต่าง ๆ ได้แก่ เกิดระบบเขียนภาษาชุมชน ด้วยตัวอักษรไทย, เกิดการบันทึกองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น คำศัพท์ นิทาน เรื่องเล่า สุภาษิต คำพังเพย, เกิดสื่อการเรียนการสอนภาษาชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือนิทานเล่มเล็ก, หนังสือนิทานเล่มยักษ์, ฉากภาพวัฒนธรรม, นิทานภาพ, สื่อภาพ เป็นต้น, เกิดครูภูมิปัญญาที่สามารถสอนภาษาชุมชนได้อย่างมั่นใจ, เกิดการจัดการเรียนการสอนภาษาชุมชน ทุกวันเสาร์ จำนวน 24 ครั้ง ซึ่งมีทั้งรูปแบบการสอนในชั้นและการสอนนอกห้องเรียน ผ่านการฝึกปฏิบัติจากปราชญ์ผู้รู้ในชุมชน เช่น การจักสาน เป็นต้น ผลจากการประเมินการเรียนรู้พบว่า เด็กเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการอ่าน เขียนภาษาชุมชนอยู่ในระดับดี

นอกจากนี้ผลจากการดำเนินงานวิจัยได้ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงสาธารณะ โดยทีมวิจัยและกลุ่มเยาวชน ได้นำผลงานไปนำเสนอในงานสมัชชาเด็กและเยาวชนชนเผ่าพื้นเมือง “มีติมาโฮว์” Together We Can ที่อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก แต่อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ เด็กนักเรียนที่เข้ามาเรียนบางคน เข้าเรียนไม่สม่ำเสมอ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ จึงทำให้ทีมวิจัยชุมชนมีความต้องการที่จะนำภาษาและวัฒนธรรมชุมชนเข้าไปสอนในระบบโรงเรียนในโอกาสต่อไป